

[Automatisk tekstet av Autotekst med NB Whisper, kvalitetssikret av ansatte ved UiS.]

[SPEAKER_01]

Du hører nå en podkast fra Universitetet i Stavanger.

[SPEAKER_04]

Velkommen til Læringsmiljø i skole og barnehage.

Mitt navn er Maria Gilje Strand, og jeg er programleder for denne podkast-serien.

Med meg i studio har jeg universitetslektor Silje Flesjø og førsteamanuensis Yngve Rosell.

Velkommen til dere.

Dere skal jo få lov å prøve å løse oss gjennom dette viktige temaet i dag, og gi lytterne noen konkrete råd for Åpen gris.

Men først vil jeg begynne med at dere kan presentere dere selv.

Vi kan jo begynne med deg, Silje.

Kan du fortelle litt hva du jobber med?

[SPEAKER_02]

Ja, jeg er barnehagelærer med master i barnehagevitenskap.

Jeg har jobba mange år i barnehage, jeg har vært 13 år som styrer.

I tillegg har jeg jobba litt på oppvekstkontor.

Nå jobber jeg som universitetslektor her ved Nasjonalt senter for læringsmiljø og atferdsforskning.

Jeg underviser litt her på campus, men jeg jobber mest utadrettet i flere kommuner.

Der jeg driver med kompetanseheving, bl.a.

på det med inkludering og trygt og godt barnehage- og skolemiljø.

Og så forsker vi litt.

Og i forhold til forskning så har jeg jobba mest med tematikken sosial og emosjonell kompetanse, og det med inkludering.

Og aller mest blant de yngste.

[SPEAKER_04]

Spennende.

Og du, Yngve, hva jobber du med?

[SPEAKER_01]

Jeg jobber som førsteamanuensis på barnehagelærerutdanningen.

Jeg er barnehagelærer og spesialpedagog.

Jeg har vært på UiS i 18.

Jeg har jobbet i barne- og ungdomspsykiatrien, og som spesialpedagog.

Jeg har tatt doktorgrad knytta til de aller yngste, så jeg forska en del på tilhørighet, inkludering, verdspørsmål ...

Litt sånn forskjellig.

Så akkurat nå driver jeg undervisning knytta til spesialpedagogikk.

Tidligere har jeg jobba med småbarnspedagogikk, overgang i barns liv, tilhørighet, sånne ting.

Og så er det en del forskningsprosjekter.

Ja.

[SPEAKER_04]

Det høres ut som dere er rette personene å ha med her i dag når vi skal snakke om dette temaet.
Men jeg har litt lyst til å gå inn på hvordan dere forstår dette med inkludering på småbarnsavdelingen?

[SPEAKER_01]

Ja ... Vi har tatt utgangspunkt i en fransk filosof.
Det er utgangspunktet vårt for å forstå inkludering.
Han heter Maurice-Marlot Ponty.
Og han fokuserer på at vi som mennesker, som barn, er født inn i en sosial verden.
Og så er det kroppen som er utgangspunktet for vår samhandling, vår kommunikasjon med andre.
Og dermed skiller den mellom at det er forskjell på å være sammen som kropper, og det å gjøre noe sammen som kropper.
Og det er der vi tenker at inkludering handler om at du ikke bare er til stede i et rom i en samlingsstund, men du òg gjør noe.
Og så har vi fulgt på videre med noen definisjoner fra Peder Haug.

[SPEAKER_02]

Ja, og vi bygger på en måte på Peder Haugs fire aspekter som rammeverk.
Der han snakker om at barn skal ha tilgang til fellesskapet og skal få være en del av fellesskapet.
Men at det ikke er nok at de bare er i fellesskapet, men de skal også oppleve at de er en deltaker i fellesskapet, og at de kan være en engasjert part i det de holder på med.
Og så snakker han videre om at det heller ikke er nok, men de skal få lov å kjenne at de har sin stemme og påvirkningskraft.
At de skal ikke få kjenne medvirkning i det de holder på med.
Og som det siste, så handler det òg om at de skal få oppleve utbyttet av å være med i det fellesskapet de er i, både sosialt og faglig.

[SPEAKER_04]

Ja, og så er jeg litt interessert i å vite dette med hvorfor man skal jobbe med inkludering på småbarnsavdelingen.

[SPEAKER_02]

Jeg har helt siden jeg begynte å jobbe i barnehagen vært opptatt av at alle skal kjenne at de hører til, og at de er en del av det.
Men jeg tror det er nærmest kanskje ti år siden jeg bare hadde et foredrag i Nord-Norge for mange barnehageansatte.
Og der var det en modig tilhører som reiste seg opp og fortalte en historie.
Og lurte på mine tanker om det å bli ekskludert eller mobba allerede på småbarnsavdelingen.
Og hun stilte meg spørsmålet om hvor tidlig du egentlig kan se det.
Samtidig som hun delte en praksishistorie fra sin avdeling på småbarnsavdelingen.
Og der hun forteller at før barnet kunne gå og snakke, altså helt i starten da det hadde begynt ...
Så hadde ett barn på hennes avdeling hatt et så tydelig kroppsspråk der hun vendte ryggen mot og ekskluderte ett spesielt barn.

Hver gang det barnet kom imot eller i nærheten, så vendte det barnet fysisk ryggen.

Og den historien gjorde inntrykk på meg.

Og jeg har siden den gang prøvd å tilegne meg kunnskap om hvor tidlig det skjer, men ikke minst hva kan vi som jobber i barnehagen være med på å gjøre for å unngå at noen skal oppleve å bli ekskludert.

[SPEAKER_04]

Det kommer vi jo litt tilbake til, men hva tenker du ...

[SPEAKER_01]

Jo, jeg tenker jo det at ... Altså, ettåringer er jo den aldersgruppen ... Egentlig den eneste aldersgruppen, i hvert fall det siste året, som har økt i barnehagen.

Og vi vet at rundt 90 % av alle er ett- til toåringer.

Vi vet fra forskning at barn allerede fra ettårsalderen begynner å skape felles møtepunkter, selv om de kanskje er litt mer flyktige.

Men så, fra rundt toårsalderen, begynner barn ganske tidlig å etablere kontinuerlige, varige, mer tette, nære relasjoner.

Og så vet vi ... Og egentlig den alderen fra ett til tre er en sånn gullalder.

Barn er veldig mottagelige.

Og de trenger òg mer erfaring.

Eller de trenger nyere erfaringer mer.

Det er mye de skal lære når de begynner i barnehagen.

Og så vet vi fra GoBaN, den siste store norske undersøkelsen på kvalitet, at i norske barnehager er vi ganske gode på dette med én-til-én, altså voksen-barn-relasjonen.

Men med mindre vi har litt å gå på når det gjelder fokuset på barn-barn-relasjoner.

At barn kan forstå andre barns opplevelser, andre barns følelser, osv.

Og når det gjelder utfordringer, så vet vi jo at barn henvises ofte med utfordringer etter de har blitt tre år.

Og en av de utfordringene som ligger høyest, jeg tror det er nummer to, er sosiale og emosjonelle vansker.

Sånn at dette med å starte tidlig med å jobbe med inkludering og et fokus på barn, barn, kan vel gagne alle barn, tenker jeg.

Men det kan òg gagne de barna som kanskje òg har begynt, som Silje vender på, å utvikle noen sånne uheldige.

[SPEAKER_02]

Vi vet hvor viktig det er med tidlig innsats, og at det er viktig at det allerede fra første møtepunkt blir jobba med å få til en god start og gode fellesskap.

Derfor er det den aldersgruppa vi har fokusert mest på.

[SPEAKER_04]

Men dere har jo òg skrevet en artikkel i Nordisk Barnehageforskning. Den kan folk finne fram, hvis de vil lese hele.

Den ligger åpent.

Men den handler om dilemmaer som barnehageansatte kan møte eller erfare i arbeidet med inkludering.

Kan dere fortelle litt om den artikkelen, og om disse ulike dilemmaene?

[SPEAKER_01]

Ja, den artikkelen tar jo utgangspunkt i seks barnehagelærere. Og egentlig gjorde vi en andregangsanalyse ... Det står jo og i artikkelen av et innsamla materiale til en mastergrad. Der vi fokuserte på arbeidet med inkludering. Og så, i denne analyseprosessen, kom det veldig tydelig for oss fram at det var en del dilemmaer som de ansatte opplevde at de sto overfor. Og så ble det da disse fire dilemmaene.

[SPEAKER_04]

Kan ikke si hva de dilemmaene ... Ja.

[SPEAKER_02]

Altså, det første dilemmaet, det var det at de snakka mye om at de opplevde det ganske krevende å vite når skal vi bevare leken og la den, hvis de ser en god lek, når skal de la den få være i fred? Og når skal de på en måte gripe inn og ha fokus på at alle skal være med. Så det var den ... Det er litt vanskelig å vite, sant? Ja. Det å få på en måte ... Det å rette fokuset på hva som er det viktigste, er det å inkludere alle? At alle kjenner tilhørigheten, eller er det den viktige leken som vi vet er viktig, den og? Så det var det mange som snakka om.

[SPEAKER_01]

Og så var det dette med om de skulle tilrettelegge for individuelle behov versus dette med å tilrettelegge for fellesskapets beste. Som er et ... Alle disse er noen klassiske, vanskelige dilemmaer som en står overfor i både barnehagen og skolen.

[SPEAKER_02]

Og så var det jo ... De trakk fram det der med å ha nok plass, eller nok lekemateriell til alle. Versus det med det å lære og dele, lære og vente på tur. Så der kom det fram flere som hadde eksempler der de opplevde i hverdagen det kunne være et dilemma de sto i. Og det siste?

[SPEAKER_01]

Det siste var jo da individuell fokus på den individuelle voksen-barn-relasjonen. Eller om de skulle da ha fokus på barn-barn, altså barns fellesskap. Og hvor skulle dette fokuset ligge. Og det som jeg tenker er litt sånn ... Det bør gjøre litt inntrykk, men som er viktig å kanskje få fram, er jo at dette er ikke noe sånn ... Store dilemmaer som oppstår i enkelte situasjoner. Det er noe som oppstår hele veien.

I det hverdagslige livet, i garderoben, rundt måltidet, i samlingen, i leken.

Hele veien så står de i disse dilemmaene, da.

[SPEAKER_02]

Jeg tror du kan gå i hvilken avdeling du vil, og så vil de kunne kjenne seg igjen i at dette står jeg i, og det kan være krevende. Og så er det jo på en måte da ... Jeg tror mange av disse valgene som de ansatte tar, er ganske ubevisste.

Og så er det jo sånn at de valgene som de ansatte står i hver dag, de betyr enormt mye for de enkelte barna som blir involvert i disse valgene.

Velger den ansatte å gå forbi?

Velger den ansatte å ...

Stoppe legen, eller velge den ansatte og ikke se ... Altså, alle disse valgene kan få ganske store konsekvenser for de barna som er på avdelingen.

Så å få opp en bevissthet rundt det, og gode refleksjoner i barnehagen, tror vi vil øke kvaliteten for barna i barnehagen.

[SPEAKER_04]

Men hva er det som styrer de valgene som de ansatte tar, da, i disse, håper jeg å si, dilemmaene?

[SPEAKER_01]

Ja, altså, det er nok flere, flere ting her, og det er liksom flere, flere lag her.

Det er holdninger og kunnskap.

Og så er det jo òg verdier og det en trår på, som en tar med seg.

[SPEAKER_02]

Egne erfaringer.

[SPEAKER_01]

Vi som jobber her på UiS, og jobber med studenter som skal ut i barnehagen, er òg med på å påvirke.

Er det politiske føringer?

Det er på en måte sånn som vi gjør nå, eller driver på med, forskning og forskningstradisjoner som på et vis påvirker.

Og dette tar en med seg inn i jobben.

Og hvis en tenker på dette med ansattes holdninger til individet versus fellesskapet ...

Så er det jo sånn på småbarnsavdelinger i særlig Norge at det er en praksis som òg er nok litt dypt forankra.

Lang tradisjon?

Lang tradisjon knytta til et fokus på voksen-barn, omsorg, trygghet. Ja.

Kan være styrt av type tilknytningsteori, utviklingspsykologi, objektrelasjonsteorien, iallfall her i Stavanger.

Og det påvirker jo òg praksis og brillene en har på seg, når en på en måte forstår den praksisen og hva en gjør.

Og så tenker jeg jo at det er et veldig viktig fokus.

Og så sier vi òg nå at i tillegg til dette fokuset, så kan en nok ta på seg andre briller.

Som retter et større fokus på inkludering, barnefelleskapet osv. Så det er ett av lagene.

[SPEAKER_02]

Vi tenker jo at alle disse holdningene og verdiene som de ansatte med seg inn, har mye å si.

Men det er jo ingen tvil om òg at de strukturene som ligger i barnehagen, hvilket fokus ledelsen har ...

Hvilke forventninger ledelsen setter til sine ansatte, hvor mye refleksjonstid de har, hvilke kurs de har fått, hvordan de ulike avdelingene blir organisert.

Det er mange sånne ting som spiller inn på hvilke valg som blir tatt i de enkelte situasjonene.

[SPEAKER_04]

Hvordan veit man om man har tatt rett valg, da?

Det er kanskje ikke så enkelt.

[SPEAKER_01]

Nei, og det ... Jeg tenker jo ... For det første så tror jeg jo at dette her er litt sånn som sosial læring og litt sånn som arbeid med inkludering.

Det er ingen 100-meter, det er mer et maraton som det ... Altså, det må jo gå på en måte over tid.

Og så tenker jeg jo at òg når en da tenker mer sånn kontinuerlig overtid ... Det er jo litt ... Hva er mandatet vårt, hva er oppdraget, hva er målet vårt med jobben vår i barnehagen, og hva er det vi ønsker at de som er i alderen ett til tre år, tar med seg videre når de da begynner på storavdeling og videre inn i skolen?

Så da tror jeg det handler mye om kunnskap.

Altså kunnskap om enkeltbarn.

Kunnskap om de barnefelleskapene som er på den avdelingen.

Kunnskap om hva de inneholder.

Hva er det da barn ...

erfare, lære gjennom å delta.

Og gjennom den kunnskapen så kan en nok si noe om hvilke andre typer erfaringer er det barn kanskje trenger.

Og kanskje da kan det være et grunnlag òg for å si noe om at ok, jeg har tatt noen rette valg.

Men det er klart ...

Disse tingene skjer jo veldig ofte raskt.

[SPEAKER_02]

I øyeblikket, ja.

Og jeg tenker at det er litt av det som vi prøver å få fram i denne artikkelen òg, at vi har jo valgt å bruke ordet dilemma.

Fordi at det er kanskje ikke en optimal løsning.

Det kan være noen gode ting som skjer med å ta det valget i den situasjonen.

Og så kan det være ... Noen fører det med seg andre gode ting hvis du velger å gjøre det.

Og så er det litt sånn at i en hverdag i barnehagen så kommer det veldig tydelig fram at de erfarer at uansett hva jeg gjør, så er det ikke en optimal løsning på det.

For det går utover noen hvis jeg velger den løsningen, og utover det barnet hvis jeg velger den.

Men vi tror på at det å få dette opp på agendaen, det å ha bevisste refleksjoner rundt hva konsekvenser kan det få hvis du velger å kjøpe inn like dokker til alle, like sykler til alle, hva konsekvenser kan det føre til?

Og hva kan du miste med det i forhold til læringsprosessen f.eks., eller det å lære å dele, lære å vente på tur?

Det å ha en bevissthet rundt det tror vi kan være med på å gjøre hverdagen bedre.

[SPEAKER_04]

Men til deg som hører på podkasten og vil lese artikkelen, så legger vi det ved en lenke når vi legger ut podkasten, sånn at folk kan få lese den.

Men jeg er litt interessert i å høre hva dere tenker i forhold til f.eks.

det ene dilemmaet, som du allerede har vært inne på.

Men verne leken versus å inkludere alle.

For den syns jeg høres ganske vanskelig ut.

[SPEAKER_01]

Og den er vanskelig, og det er nok òg den i materiale og nok i barnehager generelt sett.

At en snakker ganske mye om å ...

Skal alle leke med alle?

Det er en sånn ting som går igjen.

Det blir fort en utopi, tenker jeg, at alle skal leke med alle.

Men så kan en fort havne der at hvis en går inn med den holdningen at alle skal være med, så kan en jo ødelegge en god lek som allerede er etablert.

Og hvis en da i frykt av å ødelegge noe ikke gjør noen ting, så risikerer en jo òg at det er barn som ... Som er litt sånn over tid er litt mer alene eller ikke helt kommer inn eller får den støtten som de trenger.

Og det handler mye om kunnskap, som jeg sa.

Altså kunnskap om enkeltbarn, barnegruppen, og hva barn trenger.

Og det kan være en sånn en guide for de ansatte i forhold til om en skal bryte opp en form for lek eller prøve å invitere andre inn, osv.

For, ja ...

[SPEAKER_02]

Ja, og der var jo en av deltakerne i denne studien som fortalte veldig sånn levende om ... Levende eksempler om hvordan det kunne gjøres på en god måte ved å på en måte ...

Hjelpe barna til å organisere leken videre, eller spille inn ulik inspirasjon i leken videre.

Der du som voksen tok en rolle som gjorde det lettere for den andre å komme inn.

Men ... Og dette dilemmaet her er nok en av hovedgrunnene til ...

Til artikkelen òg, for når vi hørte gjennom alle intervjuene og alle samtalene som vi hadde, så viser det jo på en måte at alle disse her jobbet blant de aller yngste på småbarnsavdeling.

Og alle så allerede da et mønster i hvem er de barna som blir stående utenfor?
Og hadde det vært sånn at det var Yngve én dag som ikke fikk være med, og så var det Maria én dag som ikke fikk være med, og så var det jeg på neste dag, så greier du gjerne å håndtere det.
Men når du allerede ifra du er gjerne halvannen, to år, er den som aldri blir invitert inn i legen.
Så krever det påskrudde voksne som kan bryte de mønstrene.
Og som kan være med og utvide den leken, sånn at det blir plass for flere.

[SPEAKER_04]

Vi trenger vel kanskje ikke å ødelegge eller stoppe en liten mann?
Vi vil kanskje finne en måte å videreføre den på?

[SPEAKER_01]

Ja da, og jeg tenker det er mye læring å gi.
Og små barn, eller de yngste barna, de er òg ganske flinke til å skjerme og etablere sin egen lek.
Men det som Silje er inne på, tenker jeg er veldig viktig.
Vi snakker om barn i alderen ett til to år.
De har ...
Så jeg tror at den voksenrollen blir kjempeviktig for å kunne få de sosiale erfaringene som en trenger seinere òg i livet.
Og vi vet jo gjennom forskning at ...
Barn-barn-relasjonen kan være veldig flyktig.
Den er prega av hyppige skifter.
De trenger hjelp til å holde dette i gang.
Du kan ikke sette to ett-og-talt-åringer og så finne ut av det.
Du trenger noen der som hjelper dem.
Og da kan de ansatte ta ulike roller.
Du kan være en som finner på ting, kommer med initiativ.
Du kan være en som retter fokus på andre barn og hva andre barn gjør.
Du kan være en som løser opp i problemer, i utfordringer og sånn.
Det er mange ulike roller du kan ta.

[SPEAKER_00]

En som tolker.

[SPEAKER_01]

En som tolker kroppsspråk, initiativ, som hjelper barna til å sette ord på ... For det er jo veldig mye kroppslige uttrykk.
Og barn er kjempegode til å lese og forstå disse kroppslige uttrykkene.
Men en trenger på en måte hjelp og erfaring.
Så ...

[SPEAKER_02]

Og vi ser jo kanskje at de som lett kommer inn i leken, at de gjerne greier å observere litt hva er det denne leken som nå skjer?
Hva er det som er greia i den leken?
Hva er reglene?
Ja, hva er reglene?

Og at de litt smooth greier å komme seg inn.
Og så har du noen som gjerne tar litt for mye den der observatørrollen for lenge, sånn at de ikke greier å invitere seg sjøl inn, eller å ...
greier å bli en del av det.
Men så har du òg den andre gruppa som gjerne bare buser rett inn i legen uten å få et overblikk av hva som skjer.
Og de får gjerne en rolle som at de andre ikke ønsker å ha dem med, fordi de ødela det gode som de holdt på med.

[SPEAKER_04]

Ja, eller hvis de ikke ble invitert inn, på en måte, og så tok de jo over det.
Eller ja, det kan jo skje.

[SPEAKER_01]

Ja, nei, og jeg ... Altså, det fins jo forskning som sier noe om at de aller yngste barna verner både om relasjoner, altså mer sånn tette relasjoner ... Meg og deg.

Ja.

Og de verner om sine aktiviteter.

Og litt òg hvem som har eierretten eller retten til aktiviteter.

Det er et spenn mellom ett og tre år.

Det finnes forskning på at de eldre barna på småbarnsavdelingen ekskluderer eller avviser yngre barn.

Det er de redd for at de skal ødelegge.

Eller ikke forstå det?

Ja, ja, ja.

Og da tenker jeg her er det veldig viktig med tilstedeværende og observante voksne, da.

[SPEAKER_02]

Og òg kunnskap om hva som skjer i disse prosessene.

At de ansatte kjenner til og vet hva som er normalt.

Og hvordan kan vi som ansatte ta en rolle som vil på en måte ...

Være inkluderende for alle, og hvordan kan vi ta en rolle som er med og videreutvikle legen?

[SPEAKER_04]

Men jeg lurer ut på ... Hva kan barn miste hvis vi tilrettelegger for masse?

[SPEAKER_01]

Hva de kan miste hvis vi tilrettelegger for masse?

De kan jo miste en form for ...

Læring, tenker jeg.

Erfaring.

Hvis en ... Ja.

Jeg tenker litt sånn ... Når du tenker inkludering, så er det òg litt hva en inkluderes til, da.

Altså, det kan jo være både sosialt, og det kan handle om utvikling og læringsmiljø.

Så det er jo litt ...

Egentlig bør jo nesten alle sånne pedagogiske, om det er samlinger

eller måltider, ha noen form for pedagogisk mål.

Og så er det et spørsmål om hva er dette målet, og hva er det en skal inkludere barn inn i?

Og så tenker jeg litt på ... Nå snakker jeg liksom ...

Og hvis en skal tenke inkludering i forhold til det sosiale samspillet, som er veldig viktig, en viktig erfaring som de tar med seg her, så kan en gå glipp av en del læring.

Gjennom f.eks.

konfliktløsninger.

Når det er forhandlinger.

Altså dette her med ... Egentlig medvirkningen som går på demokrati.

En skal kunne liksom lære seg å forhandle seg inn eller stå i i noe.

Og jeg får litt sånn ... Når du sier for mye inkludering, så tenker jeg på omsorg.

Så er det jo ... Når du tenker utviklingspsykologi og utviklingen av

seg selv osv., så er det jo ... Helt i staten trenger jo ... Når

barn er omtrent nyfødt, trenger en hele veien at du er i forkant.

Og så kommer du av et punkt der omsorgen gradvis går over til at du er litt sånn i etterkant.

Det samme tenker jeg litt med inkludering.

Hvis du hele veien er i forkant, så kan du frarøve barn muligheter til en del viktige erfaringer.

Erfaringer, ja.

[SPEAKER_02]

Ta med seg videre.

Dette er relevant i alle ting vi holder på med i hverdagen i barnehagen.

Det er jo alt fra ... Vi på vår avdeling har så mange små at vi kan ikke gå på tur.

Og så frarøver du gjerne den utviklingen, den motoriske utviklingen, som mange der hadde hatt godt av.

Fordi at du skal liksom legge til rette for at alle skal kunne være med.

Og i samlingsstundene så kan det være at nei, hos oss kan vi bare ha fire minutters samlingsstund fordi at vi har så mange som ikke tåler lenger, på en måte.

Og så mister du så mye med å legge for mye til rette, da.

For vi trenger på en måte å bli pusha litt til å strekke oss etter.

Og òg det hvis at du da ser at ... Og det blir så mye bråk fordi alle vil ha de to fineste syklene på lekeplassene, så da kjøper vi åtte til, så da er det en til hver på avdelingen.

Så mister du den der øvingen på tålmodigheten til å lære, vente på tur ... Altså, ja.

Men her er det jo på en måte hele veien et sånt valg i forhold til hva ressurser har vi, og hva kapasitet har de ansatte til å greie å stå i, men også hva har rom for å kunne stå i de læringsprosessene med ungene på avdelingen.

[SPEAKER_04]

Men jeg lurer òg på litt dette med barn, altså de kan vel òg lære å inkludere hverandre, og hva kan liksom ansatte gjøre for å hjelpe barn til å lære mer om det?

[SPEAKER_01]

Ja, nei, vi har jo vært på et vis innom det.
Se på småbarnsforskningen, så vet vi jo at barn er ganske sånn sosialt anlagt og har muligheten til å kommunisere allerede helt fra starten av.
Og i barnehagen så ser vi jo ... Det er jo mye kropp.
Det er bevegelse, det er mimikk, det er ansikt, det er lyder, det er mye humor.
Det kan være skrik, de hilser på hverandre.
De imiterer hverandre litt sånn variasjoner.
Kaster seg på gulvet osv.
Så de gjør jo veldig mye.
Sånn samhandlingsmessig i barnehagen allerede fra de starter opp.
Og da tror jeg det handler litt om den kunnskapen til å sette et fokus på det.
Rette blikket mot den kommunikasjonen, den samhandlingen, som de har sammen.
Og kanskje at en trenger hjelp til å holde dette her litt sånn i gang, da.

[SPEAKER_02]

Og så er det jo ikke sånn enten-eller i forhold til det med å bygge relasjon voksen-barn enn å ha fokus på barn-barn.
For du har jo på en måte fokus på barn-barn-relasjonen.
Altså idet du som voksen går inn og jobber med barn-barn.
Så jobber du samtidig med barn voksne, med måten du inntoner deg på, med det stemmeleiet du har, med blikkontakten.
Ja, og det med å på en måte jobbe bevisst med barna og lære dem å jobbe med, og at de skal få kunne se de andres perspektiv.
Det å jobbe med empati, jobbe med at det ser du, nå datt Maren og slo seg, nå fikk hun vondt.
Å være med og være gode rollemodeller, tror jeg er veldig viktig.

[SPEAKER_01]

Jeg tenker sånn ... I den ideelle, liksom, konstellasjonen, lekegruppene, lekekameratene, er jo sånn at det er gjensidighet.
Turtaking.
De på en måte veksler på, og tar initiativ og bygger opp noe.
Det er den ideelle.
Vi vet at det ikke er alle relasjoner som er sånn.
Noen ganger er det noen som bestemmer litt mer.
Så det er det å strebe etter disse ideelle situasjonene.
Men tiden går jo alltid fra meg, føler jeg.

[SPEAKER_04]

Så vi må liksom avrunde, dessverre.
Men først, dere skal få ha en liten oppsummering med litt sånn take home message.
Men før dere, lurte jeg litt på hva dere tenker at denne studien kan bidra med.

[SPEAKER_01]

Jeg håper en bevissthet rundt tematikken inkludering.
Og en bevissthet rundt et fokus på barn-barn-relasjoner.

Sånn som Silje sier, det handler ikke om å bytte ut noe.
Trygghet, omsorg ... Disse tingene skal ligge der som grunn til å
kjempe, kjempe, kjempeviktig.
Og noen barn trenger det veldig for egentlig bare å kunne være-
innlegg.
Men det er også å legge til ... Rette et enda større fokus kanskje
på den kommunikasjonen som skjer mellom barna.

[SPEAKER_02]

Ja.

Er du enig?

Ja, ja.

Jeg er enig.

Og så tenker jeg jo at disse dilemmaene kan være gode
refleksjonspunkter for de ansatte.

Til å kunne bruke avdelingsmøter og reflektere hva.

Hva ser vi her hos oss?

Hva kjenner vi på, hvilke verdier ligger sterkt til grunn her hos
oss?

[SPEAKER_04]

Så dere oppfordrer alle som jobber i barnehage, til å lese
artikkelen og diskutere sammen.

Men da må vi oppsummere litt.

Jeg har lyst til at dere skal si noen punkter hver om hva dere
tenker er viktigst å ta med inn i arbeidet med inkludering.

Nå snakker vi jo spesielt om småbarnsavdelingen.

Ja, jeg tenker at ...

[SPEAKER_02]

Det å starte tidlig, sånn allerede bevissthet fra første møtepunkt
du har med foreldrene, før ungene starter på avdelingen, det med å
jobbe med å få til at de skal kjenne at her er det godt å være, og
den å jobbe med vi-felleskapet ...

Jeg tenker at det å få til en god start både på barnehageåret, men
også en god start i hverdagen om morgenen ... Det med at du som ansatt
kommuniserer med barna på en likeverdig måte, og at du er bevisst på
at den måten jeg forholder meg til de enkelte barna, kan være med på
å påvirke deres sosiale status ...

Det å jobbe med å få til felles lekereferanser.

Vi vet at legegrupper kan være veldig effektivt.

Ja.

Det er mange punkter, har du?

[SPEAKER_01]

Ja, altså ... Det er jo litt tilbake igjen til det artikkelen og
handler om.

Det ble bevisst på de ... For dette ... Nå har vi løfta fram noen
dilemmaer ut fra noen informanter.

Så det er litt ...

Vi må løfte frem hvilke dilemmaer vi står i i vår barnehage, og
hvordan den påvirker f.eks.

mine holdninger, mine verdier, de valg ...

Vi tar, eller jeg tar, og kan vi da få laget en felles praksis og en

felles forståelse knyttet til denne tematikken, inkludering, og de dilemmaene som eventuelt oppstår, da.

[SPEAKER_04]

Men helt til slutt vil jeg utfordre dere litt på én.
For jeg er alltid veldig sånn at jeg vil ha med hjem, altså samarbeide med foreldre.
For barna er jo ikke bare i barnehagen, de er jo hjemme òg.
Så hvis det er noe foreldre kan bidra med inn i det vi ...

[SPEAKER_02]

Å hjelpe barn noe, tenke på inkludering og ... Jeg tenker at det å få til et godt foreldresamarbeid og god kommunikasjon med foreldrene, det er helt grunnleggende.
Og jeg tenker at det å snakke òg med foreldrene om deres rolle i det med inkludering, er kjempeviktig.
Og bare sånn ... Bare sånn f.eks.
at du som foreldre inviterer med noen hjem.
Det har ganske stor betydning mye mer utover de to timene barnet er på besøk.
For det blir på en måte fokus på det hele dagen i barnehagen.
I dag skal jeg være med deg hjem.
Og kanskje hele uka etterpå, husker du?
Når jeg fikk kjøttdeig spagetti hjemme hos deg.
Så at foreldrene har en viktig rolle som kan være med på å bety en forskjell for barnets plass i fellesskapet, er det ingen tvil om.
Ja, enig.

[SPEAKER_01]

Ja, og det er klart det er litt vanskelig.
Jeg har ikke lyst til å liksom ...
Si at foreldre må gjøre ditt ... Eller gå for mye inn i foreldrenes hjem, sånn sett.
Men det er klart at den kommunikasjonen som en har før en starter i barnehagen, og det som foregår der, er jo noe barn tar med seg som en erfaring inn i barnehagen.
Og så tenker jeg at det er noe med hva det er en ønsker at ...
Ja, at barn skal erfare ... Hvordan er det en ønsker at barn skal være inkludert eller delta i et fellesskap?
Og det kan en jo bruke på en måte hjemme hvis en er opptatt av f.eks.
at her skal en dele på ting, vente på tur ... Altså ikke bare en som bestemmer osv.
Det er jo sånne ting som en i et samspill òg hjemme.
Så det er litt hva ... Ja.
Hva slags medborger og verdensborger er det vi ønsker at barna våre skal bli?

[SPEAKER_04]

Og det er jo foreldre absolutt interessert i, og vil bidra til.
Så kommunikasjon, snakke sammen.
Men da må jeg bare rett og slett si takk for i dag.
Tusen takk for at dere var med her i dag, Silje Flesjø og Yngve Rosell.

Takk for at vi fikk komme.

Og takk til deg som lytter til denne podkasten.

Mer informasjon finner du også vedlagt ved podkasten eller på nettsiden til uis.no.

Takk skal du ha.

[SPEAKER_01]

Du har hørt en podkast fra Universitetet i Stavanger.